

# Universitätsbibliothek Wuppertal

## M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Liber secundus

---

**Nutzungsrichtlinien** Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

M. TULLII CICERONIS  
 EPISTOLARVM  
 LIBER SECVNDVS,  
 AD  
 QUINTVM FRATREM.

MARCUS Q. FRATRI, S.



PISTOLAM, quam legisti, manè dedera-  
 ram. sed fecit humaniter Licinius,  
 quod ad me, missò senatu, vesperi ven-  
 nit, ut, siquid esset actum, ad te, (si  
 mihi videretur) perscriberem. Sena-  
 tus fuit frequentior, quam putabamus  
 esse posse mense Decembri sub dies fe-  
 stos. Consulares nos fuimus, & duo

consules designati P. Servilius, M. Lucullus: i. Lepidus,  
 Volcatius, G. Iulio praxi. sanè frequentes fuimus: o-  
 mnino ad ducentos, Commorat expectationem  
 Lupus. egit causam agri Campani sanè accuratè. audi-  
 tus est magno silentio. materiam rei non ignoras. nihil  
 ex nostris actionibus prætermisit. Fuerunt nonnulli  
 aculei in C. Casarem, contumeliaz in Gellium, expo-  
 sulariones cum absente Pompejo. Causa serò perorata,  
 sententias se rogaturum negavit, ne quod onus *simulatis*  
 nobis imponeret. Ex superiorum temporum conviciis,  
 & ex præsentis silentio, quid senatus sentiret, se intelligere  
 dixit. Miso cœpit dimittere. Tum Marcellinus, non  
 inquit, ex tacurnitate nostra, Lupe, quid aut probe-  
 nus hoc tempore, aut improbemus, iudicare. Ego, quod ad  
 me attinet, idemque arbitrator ceteros, idcirco taceo, quod  
 non existimo, cum Pompejus absit, causam agri Campani  
 agi convenire. Tum ille, se senatum negavit tenere. Ra-  
 cilius futrexit, & de iudiciis referre cœpit. Marcelli-  
 num quidem primum rogavit. Is cum graviter de Clo-  
 dianis incendiis, trucidationibus, lapidationibus questus  
 esset: sententiam dixit, & ut ipse iudices per prætorem ur-  
 banum fortiretur; iudicium sortitione facta, comitia ha-  
 berentur: qui iudicia impedivisset, eum contra temp. esse  
 facturum. Approbata valde sententia, C. Cato contra  
 dixit, & Cassius, maxima acclamatione senatus, cum co-  
 mitia iudicis anteferet, Philippus assensit Lentulo.  
 Postea Racilius de privatis me primum sententiam roga-  
 vit. Multa feci verba de toto furoris, latrociniisque P.  
 Clodii: eum, tanquam reum, accusavi multis, & secun-  
 dis admurmurationibus cuncti senatus Orationem  
 meam collaudavit satis multis verbis, non mehercule in-  
 diserte; Severus Antistius: isque iudiciorum causam su-

cepit, antiquissimamque se habiturum dixit. Ibat in  
 eam sententiam, Tum Clodius rogatus, diem dicendo  
 eximere cœpit. furebat, à Racilio se contumaciter & ur-  
 baneque vexatum. Deinde ejus operæ repente à Gra-  
 costali, & gradibus clamore factis magnum sustulerunt,  
 opinor in Q. Sextilium, & amicos Milonis incitata. Eo  
 metu injecto repente magna querimonia omnium disces-  
 sumus. Habes acta unius diei, reliqua, ut arbitrator, in  
 mentem Januariam rejicientur. De tribunis pi longè  
 optimum Racilius habemus. videtur etiam Antistius am-  
 icus nobis fore, nam Plancius, totus noster est. Fac,  
 si me amas, ut considerari diligenterque naviges de men-  
 se Decembri.

MARCUS Q. FRATRI, S.

7 **N**ON occupatione, qua eram sanè impeditus; sed  
 parvula lippitudine adductus sum, ut dictarem  
 hanc epistolam; & non, ut ad te soleo, ipse scriberem. Et  
 primum me tibi excuso in eo ipso, in quo te accuso. me  
 enim adhuc nemo rogavit, num quid in Sardiniam vel-  
 lem: & te puto sæpe habere, etsi non semper, qui, num  
 quid Romam velis, quærant. Quod ad me de Lentuli,  
 & Sexti nomine scripsisti, locutus sum cum Cinnio, quo-  
 quo modo res se habet, non est facillima, sed habet profes-  
 sio quiddam S. rdinia appositum ad recordationem præ-  
 terita memoria. Nam ut ille Græchus augur, postea-  
 quam in istam provinciam venit, recordatus est, quid sibi,  
 in campo Martio comitia consulum habenti, contra aus-  
 picia accidisset: sic tu mihi videris in Sardinia ro de for-  
 ma Minuciana, & de nominibus Pomponianis in otio re-  
 cogitasse. Sed ego adhuc emi nihil. Culleonis auctio  
 facta est. Tusculano emtor nemo fuit. si conditio valde  
 bona fuerit, fortassis non omittam. De zdificatione  
 tua, Cynum urgere non cesso. spero eum in officio fore,  
 sed omnia sunt tardiora, propter furiosam & dilitatis exspe-  
 ctationem. Nam comitia sine mora futura videntur. e-  
 dicta sunt a. d. xi. KAL Febr. Te tamen sollicitum esse  
 nolo. omne genus à nobis cautionis adhibebitur. De  
 rege Alexandrino factum est s. c. cum multitudine eum  
 reduci periculosum reipubl. videri. Reliqua cum esset  
 in senatu contentio, Lentulusne, an Pompejus reduceret;  
 obtinere causam Lentulus videbatur. In ea re nos & of-  
 ficio.

1. *Epidus Velantius, etc.* Ita rectè recentior edici, acceduntque Pal-  
 nostri omnes. Aldina enim vetus, *Lupus Velantius, etc.*  
 2. *Upsi iudices per se ceteros, etc.* Racilius scilicet male enim hæc  
 incipienda censuit Lamb.  
 3. *Severus Antistius.* Lamb. *Sev. Uetus Antistius*, quod conjecterat  
 P. Man. nos nihil varietatis offendimus in exemplaribus Pall. ideoque  
 nolimus uti licentia nimia.  
 4. *Urbanæque dicitur.* Lamb. idem, *urbaneque*, quod laudat ex Ma-  
 gnoli codicem, in codice P. Man. neque aliter visitur in Pal. tertio inter  
 lineas sed in alio tamen retro vulgatum, quod refert in Pall. ceteris.  
 5. *De Græco, etc.* licet Cælius Rhodiginus l. x. Ant. lectio-  
 num e. 7.

6. *Et gradibus.* Pal. certus habebat à manu emendatrice, *ex gradibus.*  
 7. *Non occupatione, qua eram sanè impeditus.* Non ineptè Guliel. quom-  
 quam eram sanè.  
 8. *Te puto sæpe habere, etsi non semper.* Paulus Man. secutus fidem codi-  
 cis Bess. delevit *etsi non semper*, & verò vocum ille trias etiam abest tri-  
 bus Pal. habet tamen numero primus, *te puto semper*, omisit in interme-  
 diis. videturque vel ultimum stud sequendum, vel alterum plurimum  
 manuscriptorum auctoritate firmatum.  
 9. *De Lentuli ex Sexti nomine.* Vox de non est in olim editis, neque  
 agnoscebat illis Pal.  
 10. *De forma Minuciana.* Pal. nostri omnes, *quom sanus vel Nomifan-*  
 usque forte fuerit *Nomifan*, l. Tu



modi causa disensionem esse omnibus sententis absolutus est. Illud, quod tibi sæpe curæ esse intellexeram, ne cui iniquo relinquere vituperandi locum, qui nos ingratos esse diceret, nisi illius perverfitatem quibusdam in rebus quàm humanissimè ferremus: cito nos hoc in eo iudicio consecutos esse, ut omnium gratissimi iudica remur. Nam in defendendo motoso homine cumulatissimè satisfacimus, & (id quod ille maximè cupiebat) Varinium à quo palàm oppugnabatur, arbitratu nostro concidimus, diis, hominibusque plaudentibus. Quinetiam Paullus noster cum testis productus esset in Seltium, confirmavit, se nomen Varini delaturum, si Mæcer Licinius cunctaretur: & Mæcer Seltii sublellis surrexit, ac se illi non defuturum affirmavit. Quid queris? homo petulans, & audax, valde perurbatus, debilitatusque discessit. Quintus tuus, puer optimus, eruditur egregie. hoc nunc magis animadverto, quòd Tyrannio docet apud me. Domus utriusque nostrum ædificatur strenuè. Redemptori tuo dimidium pecuniæ curavi. Spero nos ante hiemem contubernales fore. De nostra Tullia, tui mehercule amantissima, spero cum Crassipede nos consecutis. Dies erant duo, qui post Latinas habentur religiosi; ceteroqui contractum erat. I Latiar erat exiturus.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**D**EDRAM ad te litteras antea, quibus erat scriptum, Tulliam nostram Crassipedi prid. Non. April. esse desponsatam: ceteraque de rep. privataque perscripseram, Postea sunt hæc acta Non. Apr. s. c. Pompejo p. euntia decretata in rem frumentariam ad h. s. cccc. Sed eodem die vehementer actum de agro Campano tiam ore senatus prope concionali. actiorem causam inopia pecuniæ f. ci. bat, & annonæ earitas. Non prætermittam, ne illud quidem, M. Furium Flaccum, equitem Rom. hominem nequam, Capitolini, & Mercuriales de collegio eiecerunt, præsentem, ad pedes uniuscujusque jacentem.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**A**D. VIII. Id. Apr. sponsalia Crassipedi præbui. Huic convivio puer optimus, & tuus, meusque, quòd perleverit commotus fuerat, detur: a. d. VI. Id. April. veni ad Quintum, cuiusque vidi planè integram, multumque is mecum sermonem habuit, & perhumanum, de discordiis mulierum nostrarum. Quid queris? nihil festivius Pomponia autem etiam de te quæstia est. sed hæc coràm agemus. A puero ut discessi, in aream tuam veni, res agebatur multis structoribus. Longinuum redemptorem cohortatus sum. hdm mihi faciebat, se velle nobis piacere. Domus erit egregia. magis enim cerni jam poterat, quam quantum ex forma iudicabamus. itaque nostra celeriter ædificabatur. Eo die cenavi apud Crassipeden. cenatus in horros ad Pompejum lectica latus sum. Luccejum convenire non poteram, quòd abfuerat, videre autem volebam, quòd eram postridie Roma exiturus, & quòd ille in Sardiniam iter habebat. Hominem conveni, & ab eo petivi, ut quamprimum te nobis redderet, statim dixit. Erat autem iturus (ut aiebat) a. d. III. Id. Apr. ut aut Labrone, aut Pitis conscenderet. Tu, mi frater, simulac ille venerit, primam navigationem (dummodo idonea tempestas sit) ne omiseris. 2. *ἀπεφιδάμειον* autem illam, quam tu soles dicere, bono modo desidero, sic proflus, ut advenientem excipiam libenter; latentem etiam nunc, non excitem. Tribus locis ædifico, reliqua

reconciano: vivo paulò liberalius, quàm solebam. Opus erat, si te haberem, paulisper tabris locum dare. sed & hæc (ut spero) brevi inter nos communicabimus. Res autem Romanæ sic se habent. Consul est egregius Lentulus, non impediente collega: sic, inquam, bonus, ut meliorem non viderim. dies comitiales exemit omnes, nam etiam Latinæ instaurantur: nec tamen deerant supplicationes. sic legibus perniciosissimis obfistitur, maxime Catonis: cui tamen egregie inposuit Milo noster, nam ille vindex gladiatorum, & bestiariorum emerat de Cosconio, & Pomponio bestiariorum: nec sine his armatis umquam in publico fuerat. hos alere non poterat, itaque vix tenebat. Sensit Milo, dedat cuidam non familiari negotium: qui sine suspitione emeret eam familiam à Catone, quæ simulatque abducta est, Racilius, qui unus est hoc tempore trib. pl. rem parefecit, eosque homines sibi emtos esse dixit (sic enim placuerat) & tabulam proferens, SE FAMILIAM CATONTANAM venditurum, In eam tabulam magni titulus consequebantur. Nunc igitur Catonem Lentulus à legibus removit, & eos qui de Cæfare monstra promulgaverunt, quibus intercederet nempe. Nam quod de Pompejo Caninius agit, sanè quàm refricit, neque enim res probatur, & Pompejus noster in amicitia P. Lentuli vituperatur, & hercule non est idem. nam apud illam perditissimam atque infamam faciem populi, propter Milonem, suboffendit: & boni multa ab eo desiderant, multa reprehendunt. Marcellinus autem hoc uno mihi quidem non satisfacit, quòd eum *nimis asperè* tractat: quamquam id senatu non invito facit: quo ego me libentius à curia, & ab omni parte resp. subtraho. In iudiciis si sumus, qui sumus, domus celebratur ita ut cum maxime. Unum accidit imprudentia Milonis incommode, 3. de Sexto Calio: quem neque hoc tempore, neque ab imbecillis accusatoribus mihi placuit accusari, ei tres sententia terribissimæ in consilio defuerunt itaque hominem populus revocat, & retrahatur necesse est, 4. non enim terunt homines. & quia, cum apud suos diceret, pane damnatus est, vident damnatum. Ea ipsa in re Pompeji obfistio nobis obfistit. senatorum enim una copiose obfistit, equitum adæquavit, tribuni avari condemnantur. Sed hoc incomm. odum, consolantur quotidianæ damnationes inimicorum, in quibus me perlubente Servius allusus est, ceteri conciduntur. C. Cato concionatus est, eo MITIA haberi non siturum, si sibi cum populo dies agendi essent exemit. Appius à Cæzare nondum redierat. Tuas mirifice litteras expecto: arque adhuc clausum mare scio fuisse: sed quosdam 6. venisse tamen Ostia dicebant, qui te unice laudarent, plurtimique in provincia fieri dicerent. iidem aiebant nuntiare te prima navigatione transmissurum. id cupio: &, quamquam te ipsum scilicet maxime: 7. tamen etiam litteras tuas ante expecto. Mi frater, Vale.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**A**D. III. Id. April. ante lucem hanc epistolam distulit. scripseramque in itinere, ut eo die apud T. Titium in Anagino manerem. postridie autem in Latragio cogitabam; inde, cum in Arpinati quinque dies fuisset, ire in Pompejanum: rediens aspiceret Cumanum, ut, quoniam in Non. Majas Miloni 8. dies prodita est, prid. Non. Romæ essem, teque, mi carissime, & suavissime trater, ad eam diem (ut sperabam) viderem. Adificationem

1. *Latiar erat.* Videatur super hoc loco Cælius Rhodiginus lib. antiq. lect. xxviii. c. 24. P. Man. conjiciebat, Latiare. unde Lamb. sum. deduxit Latiar. cuius defultorias hantilationes piget producere. videantur apud ipsum.

2. *ἀπεφιδάμειον.* Accipitem aniam.

3. *De Sex Calio.* Coniicit P. Man. *Clidus*, admissique Lamb. scripti. *Clidus* vel sed restituendum magis *Clidus*, enim, dem nebalò semper vocatur à membranis melicibus, quemadmodum *Clidus* testatus sum in Oracionibus Tullii.

4. *Non enim terunt homines.* Ita ferè hodie legitur sed vetustius interpretem. Pall. ad unum omnes fuerunt mutavit id primum P. Man.

5. *Si sibi cum populo dies agendi.* Major pars Pall. à *populo*.

6. *Unice Ostia.* Olim. Vulg. & Pall. *Ostia*; sive quòd eadem reditio *Hestia*.

7. *Ad. III. Id. April.* Sic editos à Paulo Man. respondentque Pall. quatuor vulg. *Ad. III. Id.*

8. *Dies prodita.* Legendum hoc modo censuit idem Man. auctoritate Libi. Bell. & aliterus cuiusdam neque secus Pall. nostri. receperit *Clidus prodita*.

tionem Arcani ad tuum adventum sustentari placebat. Fac, mi frater, ut valeas, quamprimumque venias.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**O**LITTERAS mihi tuas jucundissimas, expectatas, ac primo quidem cum desiderio, nunc vero etiam cum timore! Atque has scito litteras me solas accepisse post illas, quas tuus nauta attulit, Olbia datas. Sed cetera (ut scribis) presentis sermoni reserventur, hoc tamen non queo differre. Id. Majis senatus frequens, divinus fuit in supplicatione Gabinio deneganda. Adjura Proculus hoc nemini accidisse. Foris valde plauditur. mihi cum sua sponte jucundum, tum jucundius, quod me absente (est enim *ἐπιληπτικός* iudicium) sine oppugnatione, sine gratia nostra. etiam Antii. Quod Idibus, & postridie fuerat dictum, de agro Campano actum iri, non est actum. In hac causa mihi *ἀγνα ἕρως*. Sed plura quam constitueram. coram enim. Vale, mi optime, & optatissime frater, & advola. Idem te nostri rogant pueri: illud scilicet, cenabis cum veneris.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**P**LACITURUM tibi esselibrum meum suspicabor: tam valde placuisse, quam scribis, valde gaudeo. Quod me admones de nostra Urania, suadesque ut momuerim Jovis orationem, que est in extremo illo libro, ego vero memini, & illa omnia mihi magis scripti, quam ceteris. Sed tamen postridie, quam tu es profectus, multa nocte cum Vibullio veni ad Pompejum. Cumque ego egressus de illis speribus, atque inscriptionibus, per mihi benignè respondit: magnam spem attulit cum Crasso te dixit loqui velle: mihi que ut idem facerem, suasit Crassum eos. ex senatu domum reduxit: suscepit rem: dixitque esse quod Clodius hoc tempore cuperet per se, & per Pompejum consequi: putare se, si ego cum non impedirem, posse me adipisci sine contentione quod vellem. totum ei negotium permisit, meque in ejus potestate dixit fore. Interfuit huic sermone P. Crassus adolescens, nostri (ut scis) studiosissimus. Illud autem, quod cupit Clodius, est legatio aliqua: si minus per senatum, per populum, *libera*, aut Byzantium: aut ad Brogitarum, aut utrumque. Plena res nummorum. Quod ego non nimium laboro, etiam si minus assequor, quod volo. Pompejus tamen cum Crasso locutus est, videntur negotium suscepisse, si perficiunt: optime, si minus: ad nostrum Jovem revertamur. 3. A. d. III. Id. Maji s. c. est factum de ambiru in Afranii sententiam, quam ego dixeram, cum tu adesses: sed magno cum gemitu senatus. *co*ss. non sunt persecuti eorum sententias: qui Afranio cum essent assensu, addiderunt, ut *praetores* ita crearentur, ut dies lxx. privati essent. eo die Catonem plane repudiarent. Quid multa? tenent omnia: idque ita omnibus intelligere volent.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**T**u metuis, ne me interpellas? primò si in isto essem, tu scis, quid sit interpellare. 4. An te Atejus? mehercule mihi docere videbatur istius generis humanitatem: qua quidem ego mihi utor abste. Tu vero, ut me & appelles, & interpellas, & obloquare, & colloquare velim. Quid enim nihil suavius? Non mehercule quisquam *ἡμεροπρότερον* libentius sua recentia poemata legit, quam ego te audio quacumque de re, publica, privata, rustica, urbana. Sed mea factum est in insula verendum, ut te proficiscens non tollerem. Opposui tamen semel *ἡ ἀντιπροσέτιον* causam, Ciceronis nostri validitudinem: conticui. 5. iterum Cicerones: quievi. Nunc mihi jucunditatis plena epistola hoc aspe sit molestia, quod videris, ne mihi molestus esses, veritus esse, atque etiam nunc veteri. Litigare tecum, si fas esset: sed mehercule istuc si unquam suspicatus ero, nihil dicam aliud, nisi verebor, ne quando ego tibi, cum sum una, molestus sim. Video te ingemuisse, sic fit, *ἡ εἰ δ' ἐν αἰαί ἔχρηστος*, numquam enim dicam, *ἡ ἡ πῆσις*. Marium autem nostrum in lecticam mehercule coniecissim, non illam regis Ptolemaici Anicianam memini enim cum hominem portarem ad Bajas, Neapoli, octophoro Anticiano, macherophoris centum sequentibus, mirorifus nos edere cum ille ignarus sui comitatus, repente aperuit lecticam, & paxille timore, ego risu corru. Tunc, ut dico, certe insultissem, ut aliquando subtilitatem veteris urbanitatis & humanissimi sermonis attingerem, sed hominem infirmum in villam apertam, si ac ne rudem quidem etiam nunc, in villa te nolui. Hoc vero mihi peculiare fuerit, hic etiam isto frui, nam illorum pradiorum scito mihi 12 vicinum Marium, lumen esse. apud Anicium videbimus ut paratum sit. nos enim ita philologi sumus, ut vel cum fabris habitare possimus. habemus hanc philosophiam, non ab Hymetto, sed ab arca Syra. Marius, & validudine est, & natura imbecillior. De interpellatione tantum sumam à vobis temporis ad scribendum, quantum dabitur. utinam nihil deus, ut potius vestra injuria, quam ignavia mea cesset. De rep. nimium te laborare doleo, & meliorem civem esse, quam Philoctetem, qui accepta injuria, illa *σπελάσεται* quarebat, quæ tibi acerba esse video. Amabo te, advola: consolabor te, & omnem abstergebo dolorem, & adhuc, si me amas, Marium, sed adproprate. Hortus domi est.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**E**PISTOLAM hanc convicio efflagitarunt codicilli tui. Enam res quidem ipsa, & is dies, quo tu es profectus, nihil mihi ad scribendum argumenti sanè dabat. Sed quemadmodum coram cum sumus, sermo nobis desse non solet; sic epistolæ nostræ debent interdum balucini. Tenediorum igitur libertas, securi Tenedia præcisâ est, cum eos præter me, & Bibulum & Calidium, & Favonium

1. De nostra Urania. Est conjectura Mal. Membranz enim nostræ aliorumque item excusi prius de non *ἐνταύθα*.  
2. Aut ad Brogitarum. Haud aliter Lamb. sed præter libros sic solum emendandum doxerat Man. cum prius abisset præpositio.  
3. A. d. III. Id. Maji. Petri Vict. editio Febr. neque aliter Pall. quartor, nisi quod quart. A. d. VI. Id. Febr.  
4. Aut *ἀντιπροσέτιον* mehercule. Pal. pr. & tert. *ἀνταρτε* à mehercule. sec. *ἀνταρτε* mehercule. quart. *ἀνταρτε* hū mehercule. quæ produco, ut apparet, eced. ndum à conjectaneo Lamb. *ἀνταρτε* *ἀνταρτε*?  
5. *ἡμεροπρότερον*. A. Musis percussus.  
6. *ἡ ἀγνα ἕρως*. Sic conjicit Vict. l. vi. Var. lect. c. 6 cum esset in libro *ἡ ἀγνα ἕρως*. in ed. us. *ἡ ἀγνα ἕρως* idem non rejicit, nisi. V. Vovyerii eodem habebat sed in me affuit *ἡ ἀγνα ἕρως* *ἡ ἀγνα ἕρως*; quod omnino rapit glossam.  
7. *ἡ ἀντιπροσέτιον*. Oppositam & obiectam voluntati meæ. Ita restitit ex Beff. P. Manur. & proxime accedit Pall. quart. nam ceteris ad-

hærens vulgato *ἀντιπροσέτιον*, quod mutabatur *ἀντιπροσέτιον* Vict. d. c. 6. qui videtur.  
8. *ἡ ἀντιπροσέτιον*. Haud secus Rob. Steph. editio; & neotericæ verum remotiores, iterum ceteri omnesque quod *ἡ ἀντιπροσέτιον* in Pall. omnibus.  
9. *ἡ εἰ δ' ἐν αἰαί*. Si vero in terra vixisset.  
10. *ἡ ἐκ πῶσις*. Mitte vel sine omnes.  
11. *ἡ ἀντιπροσέτιον*. Neotericæ edd. *ἡ ἀντιπροσέτιον*, sed præter veteriores & Pall. nostros. Gull. tamen ex illa ciebat, *ἡ ἀντιπροσέτιον*.  
12. *ἡ ἀντιπροσέτιον* *ἡ ἀντιπροσέτιον* esse. P. V. Et tollit vocem *ἡ ἀντιπροσέτιον* l. vi. Var. lect. c. 7. sed non necessario.  
13. *ἡ ἀντιπροσέτιον*. Variæ isthæ scribuntur in Pall. nam pr. *ἡ ἀντιπροσέτιον* sec. *ἡ ἀντιπροσέτιον* tert. non ab *ἡ ἀντιπροσέτιον* sed ab *ἡ ἀντιπροσέτιον*. emendatumque al. *ἡ ἀντιπροσέτιον* sed ab *ἡ ἀντιπροσέτιον*. quart. *ἡ ἀντιπροσέτιον*. quemode correxit Cælius Rhodiginus, videndum Antiqu. lect. l. xxviii. c. 23.

nemo defenderet. De te magis ab Sibulo mentio est honorifica facta, cum te unum dicerent postulationi L. Sextii Panse restitisse. Reliquis diebus, si quid erit, quod te scire opus sit, aut etiam si nihil erit, tamen scribam quotidie aliquid. Frid. Id. neque tibi, neque Pomponio deero. 2 Lucretii poemata (ut scribis) lita sunt multis luminibus ingenii multa tamen artis. Sed cum veneris, virum te putabo. si Salustii Empedoclea legeris, hominem non putabo. Vale.

MARCUS Q. FRATRI, 5.

**G**AUDERE tibi iucundas esse meas litteras: nec tamen habuisssem scribendi nunc quidem ullum argumentum, nisi tuas accepissem. nam prid. Id. cum Appius senatum infrequentem coegisset, tantum fuit frigus, ut populi convicio coactus sit nos dimittere. De Comageno rege: sed rem totam distulsem, mirificè mihi & per te & per Pomponium blanditus Appius. Videt enim, hoc genere dicendi si utar in ceteris, Februarii, sterilem futurum: eumque lusi jocosè satis: neque totum illud extorsit oppidulum, quod erat positum in Euphrate, & Zeugmate: sed præterea togam sum ejus prætextam, quam erat adeptus Casare eos. magno hominum risu cavillatus. Quod non vult, inquam, renovare honores eisdem, quo mihi togam prætextam quotannis interpellet, discernendum nihil censet. Vos autem homines nobiles, 4 qui Bursenum prætextatum non ferebatis, Comagenum feretis? Genus videt, & locum jocandi. Multa dixi in ignobilem regem: quibus totus est explosus, quo genere commotus (ut dixi) Appius, totum me amplectatur. Nihil est enim facilius, quam reliqua discutere. Sed non faciam, ut illum offendam, ne imploret fidem Jovis Hospitalis: Grajos omneis convocet, per quos mecum in gratiam rediit. Theopompo satisfaciemus. De Casare tugerat me ad referre. Video enim, quas tu litteras expectaris. sed ille scripsit ad Balbum, fasciculum illum epistolarum, in quo fuerat & mea, & Balbi, totum sibi aqua madidum reditum esse: ut ne illud quidem sciat, meam fuisse aliquam epistolam. sed ex Balbi epistola pauca verba intellexerat, ad me referripit his verbis, De Cicerone video, se quiddam scripsisse, quod ego non intellexi: quantum autem conjectura cōsequer, id erat hujusmodi, ut magis optandum, quam sperandum putarem. Itaq; postea mihi ad Casarem eodem illo exempli litteras. Jocum autè illius de sua egestate ne sis aspernatus. Ad què ego referripit, nihil esse, quod post hac arca nostræ fiducia conturbaret: lusive in eo genere & familiariter, & cum dignitate. Amor autem ejus erga nos perfertur omnium nuntius singularis. Et litteræ quidem ad id, quod expectas, sicut cum tuo reditu jungentur, reliqua singulorum dierum scribemus ad te, si modò tabellarios tu præbebis, quamquam ejusmodi frigus impendebat, ut summum periculum esset, ne Appio suæ ædes urerentur. Vale.

MARCUS Q. FRATRI, 5.

**R**IS in me atram; teque hilari animo esse, & prompto ad jocandum, valde me juvat. De Pompejo, assen-

lor tibi, vel tu potius mihi. nam, ut scis, 5 jam pridem estum canto Casarem. mihi crede, in sinu est: neque ego distingor. Cognosce nunc idus. Decimus erat Cælio dies. Domitius ad numerum judices non habuit, vercor ne homo tater, & ferus, Pola Servius ad accusationem veniat, nam nosfer Cælius valde oppugnatur à gente Clodia, certi nihil est adhuc: sed veremur. Eodem igitur de Tyriis est tenatus datus frequens: frequentes contra Syriaci publicani: vehementer vexatus Gabinius: exagitatus tamen & Domitio publicani, quod eum essent cum equis profecuti: C. nosfer Lamia paullo ferocius, cum Domitius dixisset. VERA CULPA hac acciderunt, equites R. dissolutè enim judicatis. Nos judicamus, & vos laudatis, inquit. Actum est eo die nihil, nox diremit. Comitialibus diebus, qui Quirinalia sequuntur, Appius interpretatur non impediri se lege supia, quo minus habeat senatum, & quod Gabinia sanctum sit, etiam cogi ex Kal. Febr. usque ad Kal. Mart. legatis senatum quotidie dari: ita putantur detrudi comitia in mensum Martium. sed tamen his comitialibus, tribun. pl. de Gabinio facturos esse dicunt. Omnia colligo, ut novi scribam aliquid ad te, sed ut vides, res me ipsa deficit. Itaque 7 ad Callisthenem, & ad Philistum redeo: in quibus te video volutatum. 8 Callisthenes quidem, vulgare, & notum negotium, 9 quem admodum Græci aliquot locuti sunt. Siculus ille, capitalis, creber, acutus, brevis, pene pusillus Thucydides: sed utros ejus habueris libros (duo enim sunt corpora) an utrosque, nescio. 10 Me magis de Dionysio delectat, ipse est enim veterator magnus, & perfamiliatis i hilisto. Sed quod ad scribis, aggredierisne ad historiam? me auctore potes, & quoniam tabellarios subministras, hodierni diei res gestas Lupercalibus habebis. Oblecta te cum Cicerone nostro quàm bellissimè.

MARCUS Q. FRATRI, 5.

**D**UAS adhuc te accipi epistolas; quarum alteram in 13 d'po discessu nostro, alteram Arimino datam, piureis, quas scribis te dedisse, non accepit. Ego me in Cumano, & Pompejano, præterquam quod sine te, ceterum satis commode oblectabam. & eram in iisdem locis usque ad Kal. Jun. futurus. Scribebam illa, quæ dixeram, *πολιτικὰ*: spissum sanè opus, & operosum. sed si ex sententia succederit: bene etiam opera posita. sin minus: in illud ipsum mare deficiemus. 1 2 quod scribentes spectamus. aggrediemur alia, quoniam quiete non possumus. Tua mandata persequar diligenter, & adjungendis hominibus, & quibusdam non alienandis. Maxima mihi verò cura erit, ut Ciceroniam tuam, nostramque videam, scilicet quotidie: sed inspiciam quid dicat, quam scripsimè: & nisi ille contemner, etiam magistrum meci proficibor, cujus rei nonnullam consuetudinem nasci sum in horum dierum otio, Cicerone nostro 13 minore producendo. Tu, quem admodum scribis, quod etiam si non scriberes, facere te diligentissimè tamen sciebam, facies, scriberet, ut mea mandata digerias, persequare, conficias. Ego cum

1. *Dicit magis ab Sibulo mentio, &c.* Pal. pr. nihil variat, nisi quod à collocat supra 7 vocis se. tert. verò expressit ita. P. V. & lib. xxx. Var. lect. c. i. emendata ita à Magnesium ab Sibulo quod illico arripit Lamb. 2. *Lucretii poemata (ut scribis) lita sunt multis luminibus ingenii, &c.* Retinuit quod erat in Ald. non veteri, quod proxime ei accedent Pall. in quibus ita nam subseq. edd. interpolaverant negativam non sicut sunt, &c. Lamb. hinc multa de suo addidit.

3. *In Euphrate & Zeugmate* Pal. pr. in Euphrate & Zeugmate quomodo sec. & tert. nisi quod ambo supinas tertius præterea Euphrate. at est in quartæ in Euphrate Zeugmate P. Man. valit, & Zeugmate, esse glossa Lam. hinc in Euphrate Zeugmate, quod non displicet.

4. *Qui Bursenum* Mirè variat nomen istud in m. nostris nam Pal. pr. qui dixit Bursenum. sec. qui Bursenum tert. Bursenum. quart. Bursenum.

5. *Jam pridem ipsum casus Casarem* Non dissentiant libri, Lipsi tamen imbitit Cicerone non scripsisse, amplexum istum casus Casarem qui consulatur l. v. Antiq. le. c. 13.

6. *Me auctore* J. Sta. & Pall. sed. VVouvezius adscripsit otia &c.

noctio quo veteri codice, sic ostendit.

7. *Ad Callisthenem vides* Mur. j. 12. c. 5. Novar. lect. abjicit *redes*, de conjectura quæ quo fundamentum nitatur, ibidem videatur. & verò id statim etiam secutus est Lamb. sed invidit omnibus m. nostris.

8. *Callisthenes quidem* Ita l. her. Mur. & aditipular Pal. tert. all. Callisthenis, ut vulgati prius.

9. *Quem admodum Græci aliquot locuti sunt* Idem liber desinebat ut illis, lo. uti sunt fieri potest, sed exstant tamen in omnibus Pall.

10. *Me magis de Dionysio delectat* Alterum scilicet corpus, in quo de Dionysio rebus gestis egerat, inquit Viç. lib. xxxv. c. 19. Variat. lect. male enim qui tolli debet præpositionem ex illam rene.

11. *Marcus &c.* Hanc adhuc superiori epistolæ adnotant edd. vet. & Pall. nostri.

12. *Quod scriberes spectamus* Aldini, spectabamus quomodo & Lamb. at Viç. quod spectabatur scriberem: neque aliter Pall. quatuor.

13. *In minore producendo* Ita restituendum putavi cum Pall. neque aliter Viç. aut P. Man. edine vulgata, perducendo.

cum Romam venero, nullum prætermittam Cæsaris tabellarium, cui litteras ad te non dem. His diebus (ignosces, cui darem, fuit nemo ante hunc M. Ornum, equitem rom. nostrum & pernecessarium, & quod est ex municipio Atellano: quod feci esse in fide nostra. Itaque eam tibi commendo in maiorem modum, hominem domi splendidum, gratiosum etiam extra domum: quem sic ut tua liberalitate tibi obliges. est tribunus mil. in exercitu nostro. gratum hominem, observantemque cognosces. Trebatium ut valde ames, vehementer te rogo. Vale.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**A**D. IIII. Non. Jun. quo die Romam veni, accepi tuas litteras, datas Placentiæ: deinde alteras postidie, & datas Blandenonæ, cum Cæsaris litteris, referentis omni officio, diligentia, suavitatis. Sunt ista quidem magna, vel potius maxima. Habent enim vim magnam ad gloriam, & ad summam dignitatem. Sed mihi crede, quem nosti, quod in istis rebus ego plurimum æstimo, id jam habeo: te scilicet primum tam inservientem communi dignitati: deinde Cæsaris tantum in me amorem, quem omnibus his honoribus, quos me à se expectare vult, antepono. Litteræ verò ejus unâ datæ cum tuis, quarum initium est, QUAM SUAVIS tui adventus fuerit, & recordatio veteris amotis: deinde, SE EFFECTURUM, ut ego in medio dolore, ac desiderio tui, te, cum à me abesses, potissimum tecum esse lætaret, incredibiliter delectarunt. Quare facis tu quidem fraternè, quod me hortaris, sed in hercule currentem nunc quidem, ut omnia mea studia in istum unum conferam. Ego verò ardenti quidem studio: ac fortasse efficiam: quod sæpe videris, cum properant, eventit, ut si serius, quam voluerunt, fortè surrexerint: properando, etiam citius, quam si de multa nocte vigilasset, perveniant quò velint: sic ego, quoniam in isto homine colendo tam indormivi die, tu me hercule sæpe excitante, cursu corrigam tarditatem, tum equis, tum verò (quoniam scribis poëma ab eo nostrum probari) quadrigis poëticis, modò mihi date Britanniam, quam pingam coloribus tuis, penecillo meo. Sed quid ago? quod mihi tempus, Romæ præsertim, ut iste me roget, manenti, vacuum ostenditur? sed video, fortasse enim (ut fit) vincet tuus amor omnes difficultates. Trebatium quòd ad se miserim, persalse, & humaniter etiam gratias mihi agit. negat enim, in tanta multitudine eorum, qui unâ essent, quemquam fuisse, qui vadimonium concipere posset. M. Curtio tribunatum ab eo petivi (nam Domitius se derideri putasset, si esset à me rogatus: hoc enim est quotidianum, se ne tribunum mil. quidem facere: est in senatu lusi Appium collegam, propterea isse ad Cæsarem, ut aliquem tribunatum auferret) sed in alterum annum. id & Curtius ita volebat. Tu, quemadmodum me censens oportere esse in rep. & in nostris inimicitias: ita & esse, & fore, auricula infima scito molliorem. Res Romanæ se sic habebant. Erat nonnulla spes comitiorum, sed incerta: erat aliqua suspicio distatura: ne ea quidem certa: summum orium forensis, sed fenescantis magis civitatis, quam acquiescentis. Sententia autem nostra in senatu ejusmodi, magis ut alii nobis assentiantur, quam nosmetipsi. 3 τοιαύται ὁ τλήμων πόλις & ἔργα ζεται. Calamo & atramento temperato, charta etiam dentata res agetur. Scribis enim te meas litteras superiores vix legere potuisse: in quo nihil eo-

rum, mi frater, fuit, quæ putas. neque enim occupatus eram, neque perturbatus, nec iratus alicui: sed hoc facio semper, ut, quicumque calamus in manus meas venerit, eo sic utar, atquam bono. Verum attende nunc, mi optime, & suavissime frater, ad ea dum referibo, quæ tu in hac eadem brevi epistola ὀργῆν ὑπερβαίνεις valde scripsisti. De quo petis, ut ad te, nihil occultans, nihil dissimulans, nihil tibi indulgens, genuinè, fraternèque rescribam. id est, quod tu voles, ut dixerimus, ad expediendum te: si causa sit, commorere. Si, mi Quinte, parva aliqua res esset, in qua scire citare, quid vellem: tamen, cum tibi permittitur essem, ut faceres, quod velles: ego ipse, quid vellem, ostenderem. In hac verò te hoc profecto quæris, cujusmodi illum annum, qui sequitur, expectem: planè aut tranquillum nobis, aut certe magnitudinum: quod quotidie domus, quod forum, quod theatri significationes declarant: s nec laborant quòd mea conscientia copiarum nostrarum, quòd Cæsaris, quòd Pompei gratiam tenemus, hæc me, ut confidam, faciunt. sin aliquis trumpe tamentis hominis furor: omnia sunt ad eum frangendum expedita. Hæc ita sentio, judico, ad te exploratè scribo. dubitare te, non assentatorie, sed fraternè veto. Quare suavitatis equidem nostræ fruendæ causa, cuperem te ad id tempus venire, quod dixeris: s sed illud malo tamen, quod putas: magis etiam illa (etenim magis æstimo me) ἀπεφύλακτο illam tuam, & expectationem debitorum tuorum. Nil quidem sic habeto, nihil nobis expeditis, si valebimus, fore fortunatius, parva sunt, quæ desunt, nostris quidem maribus, hæc sunt ad explicandum expeditissima, modo valeamus. Ambitus redit immanis, numquam fuit par. 7 Idib. Quint. senus fuit ZZ ex Z. coitione Memmii, quam cum Dominio habuit Scaurus, unum vincere. Messalla hæcet. non dico ὑπερβαίνεις vel ἑσcenties constituunt in prærogativa pronuntiare. Res ardet invidia. Tribunitii candidati compromiserunt, ut s. quingenis in singulos apud M. Catonem depositis, petere ejus arbitratu, ut, qui contra fecisset, ab eo condemnaretur. quæ quidem comitia gratuita si fuerint, ut putantur, plus vaus Cato fuerit, quam omnes leges omnesque judices.

MARCUS Q. FRATRI, S.

**C**UM à me litteras libarii manu acceperis, ne paulum tibi me habuisse iudicato: cum autem mea, nullum, sic enim habeto, nunquam me à causis, & iudicis distantiorem fuisse: argue id anni tempore gravissimo, & caloribus maximis. Sed hæc (quoniam tu ita præscribis) ferenda sunt: neque committendum, ut aut spei, aut cogitationi vestræ ego videar defuisse: præsertim cum, tametsi id difficilissimum fuerit, tamen ex hoc labore magnam gratiam, magnamque dignitatem sum collecturus. Itaque, ut tibi placet, damus operam, ne cuius animum offendamus, atque ut etiam ab his ipsis, qui nos cum Cæsare tam conjunctos dolent, diligamur: ab a quis verò, aut etiam à propensius in hanc partem vehementer & colamur, & amemur. De ambitu cum atrocissimè ageretur in senatu multos dies, quòd ita erant progressi candidati consulares, ut non esset ferendum: in senatu non sui. Statui ad nullam medicinam reip. sine magno præsidio accedere. Quo die hæc scripsi, Drusus erat de prævaricatione à tribunis ærariis absolutus, in summa, quatuor sententiis, cum senatores, & equites damnassent. Ego eodè die post meridiem Vatinium aderam

Sss 3

defen-

1. Dum blandenonæ. Sic quoque Pall. nisi quod tres eorum in Blandenonæ. Significus emendabat. Laude nonus quod illico in contextem recepit Lamb. gnatus accipiet.  
2. Studis ac fortasse. Pall. hoc. studis hic fortasse; neque aliter editio Aldi vetus.  
3. Τοιαύται. Talia ærumnosum bellum efficit.  
4. Utrum volēs, ut dixerimus, ad expediendum te? causa sit commorere. Man. tentabat, utrum volēs (ut dixerimus) an ad exp. te causa sit.  
5. Neque laborans quid unâ conscientia copiarum nostrarum, &c. Laudo P. Man. qui à loco deperato manus ab hinc. Lamb. conjectando, tan-

tum prodit ignorantiam arcis. Pall. nihil variant.  
6. Sed malo tamen, quod putas: magis etiam illa (etenim magis æstimo me) ἀπεφύλακτο, &c. Sic P. Man. alique, pater Aldus: magis etiam, ike etiam magis æstimo ἀπεφύλ. quibus adherent Pall. nisi quod quidam magna æstimo, unus magis æstimo, sec. etiam tert. à manu prima: magis est illa magna est.  
7. Idibus. Quint. senus fuit ZZ ex Z. &c. Variantes lectiones hujus loci, satis habui annotari ad oram codicis Gul. nam nimum discrepabant Pall. neque quidquam potui erere boni. Consulatur Toll. l. IV. ad Atticum Ep. 15.  
I. 299

defensurus. ea res facilis est. Comitia in mensem Sept. reiecta sunt. Scauri iudicium statim exercebitur: cui nos non decimus. *ἡ συνδίκητος Σοφοκλῆς*, quamquam à te actam fabellam vides esse fictivè, nullo modo probavi. Venio nunc ad id, quod nescio, an primum esse debuerit. O jucundas mihi tuas de Britannia litteras! timebam Oceanum, timebam litus insulae. Reliqua non equidem contemno, sed plus habent tamen spei, quam timoris, magisque lum sollicitus expectatione ea, quam metu. Te verò *ὑποδραστὴν* scribendi egregiam habere video. Quos tu situs, quas naturas rerum & locorum, quos mores, quas gentes, quas pugnas, quem verò ipsum im-

peratorem habes? Ego te libenter, ut rogas, quibus rebus vis, adjuvabo, & tibi versus, quos rogas, *2 γλαῦκος εἰς Ἀθήνας* mittam. Sed heus tu, celari video à te. quomodò nam, mi frater, de nostris verbis Casar? nam primum librum se legisse scripsit ad me ante: & prima, sic, ut neget se ne Græcæ quidem meliora legisse. Reliqua ad quendam locum *ῥαθυμώτερον*. hoc enim utitur verbo. Dic mihi verum. nam aut res eum, aut *χαροκτῆς* non delectat? nihil est, quòd vereare. Ego enim ne pilo quidem minus me amabo. Hac de re *φιλαλήθης*, & , ut loles, scribe fraternè.

1. *ἡ συνδίκητος*, Concoratorum Sophoclis.

2. *Γλαῦκος*, Nostua Athenas [sc. porto ver mitto]

M. TULLII CICERONIS

EPISTOLARVM  
LIBER TERTIVS,

AD

QUINTUM FRATREM.

MARCUS Q. FRATRI, S.



Go ex magnis caloribus (non enim minimus majores) in Arpinati summa cum amœnitate fluminis me feci ludorum diebus, Philotimo tribulibus commendatis. In Arcano a. d. IIII. Idus Sept. fui. ibi Messidium cum Philoxeno, aquamque, quam si ducebant non longè à villa, bellè sanè fluentem

vidi, præsertim maxima siccitate: uberiorè que aliquanto sese collecturos esse dicebant. apud Herum rectè erat, 1 In Manliano offendi Diphilum Diphilo tardiorè. sed tamen nihil ei restabat præter balnearia, & ambulatorem, & Aviarium. Villa mihi valde placuit, propterea quòd summam dignitatem pavementata ponticus habebat: quod mihi denique apparuit, posteaquam & ipsa tota patet, & columna politæ sunt. Totum in eo est (quod mihi erit curæ,) 2 testorium ut concinnum sit pavementa rectè fieri videbantur. cameræ quasdam non probavi, mutarique jussi. Quo loco in porticu te scribere ajunt ut atriolum fiat, mihi, ut est, magis placebat. neque enim satis loci esse videbatur atrio: neque ferè solet, nisi in his ædificiis fieri, in quibus est atrium majus: nec habere poterat adjuncta cubacula, & ejusmodi membra. 3 nunc hoc vel honestate testudinis, vel valde boni æstivum locum obtinebit. tu tamen si aliter sentis, rescribe quam primum. In balneariis, assa in alterum apodyterii angulum promovi, propterea quòd ita erant posita,

ut eorum vaporarium, ex quo ignis erumpit, 4 esset subiectum cubiculis. subgrande cubiculum autem, & hibernum ætium valde probavi, quòd & ampla erant, & loco posita ambulationis uno latere, eo, quod est proximum balneariis. Columnas neque rectas, neque è regione Diphilus collocarat. eas scilicet demolietur, aliquando perpendiculari, & linea discet utri. Omnino spero paucis mensibus opus Diphili perfectum fore. curat enim diligentissimè Cæsius, qui tum mecum fuit. Ex eo loco rectè Vitularia via profecti sumus in Fusidianum fundum, quem tibi proximo nuntiis Arpini de Fusidio H s c c c i o o o. emeramus. Ego locum æstate umbriosiorè vidi numquam: per multis locis aquam profluentem, & eam uberem, quid quaris? Jugera 1. prati Cæsius irrigaturum faciliè te arbitrabatur. Equidem hoc, quod melius intelligo, a firmo, mirifica suavitate te villam habiturum piscina, & salientibus additis, palæstra, 5 & silva viridicata. Fundum audio se hunc Bovillanum velle retinere. de eo quid videatur, ipse constituit. Calvus ajebat, aqua demta, & ejus aquæ jure constituto, & servitute fundo illi imposita, tamen nos pretium servare posse, si vendere vellemus. Messidium mecum habui, is te ternis nummis in pedem teum transegisse dicebat. sese autem mensum pedibus 6 ajebat passuum 1 v c i o. mihi plus visum est. sed præstabo, sumtum nusquam melius posse poni. Chilonem acceperam Venastro: sed eo ipso die quatuor ejus conservos, & discipulos Venastri *cuniculus* oppreserat. Idibus Sept. in Latio fui. viam perspexi, quæ mihi ita placuit,

1. *In Manliano offendi Diphilum*, etc. Pall. Manlianus Gul. corrigebat, in Arcano.

2. *Testorium ut concinnum sit* Pall. plerique, *concinnum*, vel tale quid: quod cum simile quid in suis forte invenisset P. Manut. faciem inde concinnum sit.

3. *Nunc hoc vel honestate testudinis, vel valde boni æstivum locum obtinebit.* Ita Pal. pr. & olim casu nam loc. & cert. honestatem testudinis, vel valde bonum æstivum, etc. quart. *honeste testudinis vel valde boni æstivum* quod & de senjectura annotarat ad oram cod. cis. sui Gul. P. Man. ingeniosè divinabat: *Nunc hoc vel in æstivum testudinis, vel bonum æstivum locum obtinebit.* Lamb. expendatò ridicula est Turn. J. xxv. c. 39. Ad veritatem putat-

bar locum redintegrari, si rescriberetur tantum *boni æstivum*.

4. *Esset subiectum cubiculis.* Ita m. ff. Turn. nouo secus Pal. sec. nam ceteri *subiectum cubiculis*. ineptius adhuc retro vulgatis *sub testum cubiculis*. Joseph. Scaliger ad Catullum emendat, *subli* subintrante, idem antea delet, eou sponte *max* quo ignis erumpit.

5. *Et silva viridicata.* Sic Pall. tres. nam pr. *viridica* Lambin. edidit *viridicatus*, nunc sub Turn. manusum offendisset in Mem. *viridicatus*. videtur d. c. 39.

6. *Ajebat passuum 1 v c i o.* Placuit sic rescribere, cum offendit stem. in Pall. aut *videns* *exp. jussu*, loco numerorum illorum, vulgata nimis enormis *passuum c c c c i a*.